

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	13.557
Zabalera:	195,22 km ²
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Tutera (ikus mapa)
Udalerriak:	Tudela (distritos 1 y 2)

2. Komunitatea eta osasuna

Tutera Mendebaldeko eskualde oinarrizkoko biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; 30etik 55 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, nahiz eta oinarrian talde franko agertzen diren. Tutera Mendebaldeko eskualde oinarrizkoak handienetakoak ditu jaiotza tasa (%12,2), 14-19 urteko ama duten jaioberrien tasa (%8,4), bakarrik bizi diren 80 urte edo gehiagoko emakumezko eta gizonezkoen etxeen portzentajea (%45,7 eta %22,9, hurrenez hurren) eta muturreko pobreziaren arriskuaren tasa (%13,0).

Tutera Mendebaldekoa dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, haurren obesitatearen prebalentziari dagokionez (%3,5). Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago 6 hilabetetan amagandik edoskitzen duten haurrei dagokienez (%46,9), urteko kontrol erregistratua duten hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%51,7) eta gizonezko jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez (78,7 urte).

Nafarroa2000 zonifikazioan Tutera Mendebaldeko eskualde oinarrizkoa Tuterako eskualdean dagoenez, aurrekoez gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Tuterari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Horien arabera, eskualdeko gazteen %33,5ek diote alkohol kontsumo intentsiboak egiten dituztela (binge drinking) eta %26,2k kontsumitzen dute tabakoa egunero. Tuterako eskualdeak emaitzarik okerrenak agertzen ditu lehen hezkuntzako ikasketetan maila gorenak dituzten gazteen portzentajeari dagokionez (%15,7) eta langabezia tasari dagokionez (%14,5).

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonak, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesis).

[-> Ikus eskualdeko aktiboaren mapa](#)

4. Adierzleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien [banakako fitxak](#), behatokiaren webgunean.

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos		Valor		Media		Peor	Mejor
			Zona	Zona	Zona	Navarra	Peor			
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	165	12,2	9,4	3,7				27,0
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	17	8,4	5,4	16,7				0,0
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	775	15,7	9,2	15,7				6,7
	4. Langabezia tasa #	2016	-	14,5	12,5	14,5				7,9
	5. Muturreko pobrezia arriskuaren tasa	2015	-	13,0	8,8	16,6				4,7
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	2.179	23,9	29,5	63,9				2,7
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	45,7	39,0	49,1				15,8
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	22,9	19,1	35,1				10,3
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	81	46,9 *	61,2	44,4				80,0
	10. Sedentarisinoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	45	22,8	20,2	27,5				16,0
	11. Alkoholarekin kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	70	33,5	37,8	45,1				28,2
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	56	26,2	22,6	28,4				19,6
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	56	21,2	20,5	25,0				19,2
	14. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa emakumezkoetan	2016	1057	15,5 *	17,7	21,9				11,7
	15. Antsiolitikoaren eta antidepressiboaren kontsumoa gizonezkoetan	2016	526	9,4	8,6	12,5				7,3
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	28	3,5	4,3	8,7				2,0
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	753	7,4 *	7,1	9,0				4,6
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	490	63,3 *	67,8	47,4				94,2
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	1.256	57,1 *	65,4	49,9				90,7
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	85,8	86,2	83,6				87,6
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	78,7	80,1	78,0				84,1

Adierazleen iturria: 1-2: Bizit. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizit. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Tuterako eskualdeko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 3., 4. eta 13. adierazleetan, 7; 10-12. adierazleetan, 6.

* Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduaren, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleetarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (%); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (%) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduako ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruhilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobrezia atalasetik behara egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreraren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobrezia atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 eguneko kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean, talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitu: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepressiboak (T. gordina: emakumezkoak 15,5 eta gizonezkoak 8,2); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitu 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroiaren arabera definiturik (z-score $\geq +2$); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitu (T. gordina: 7,2); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuauren neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatasaren arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.